

Frančeska Lančini

BEZ ŠTIKLI

Prevela sa italijanskog
Vojna Guteša

Mono i Manjana
2012.

Za M.

*„Slika nije veo već suština.
Srce misterije se vidi golo.“*

Gvido Čeroneti

*„Nećemo prestati da tragamo,
a na kraju svih traganja
stići ćemo tamo odakle smo pošli
i to mesto videćemo prvi put.“*

T. S. Eliot

MILANO

Jedan

Od: Ginevra.Martini@libero.it

Za: Sofia.M@hotmail.com

Datum: 15. januar 2009.

Predmet: Nedaće

Ćao Sofija,

Ovo nije imejl, ovo je dokument koji bi trebalo da bude odštampam i okaćen na oglasnim tablama svih škola kreativnog pisanja na svetu.

Sadržaj je literaran i novinarski. Počinjem od hronike: ne mogu da izađem iz sobe jer ne želim da sretnem našu majku, koja se nepotrebno uvredila zbog poziva iz škole, koji se tiče mog poslednjeg pismenog iz italijanskog jezika. Nazvali su to sastav, ali ja bih ga pre definisala kao esej ili rad u prozi, na kome sam dobila skromnu trojku; moja greška, naslov je bio banalan, kao profesorov losion posle brijanja sa mirisnim notama šume i plesnivog lesonita. U nastavku ti prilačem tekst.

Naslov: Moja porodica

Podnaslov (koji sam dodala ja): Analiza jednog poraza

Imam oca i majku, kao i svi, ali nažalost, moji su još živi. Nije reć o okrutnosti, smatram da roditelji opasno ugrožavaju zdravlje. Očevi i majke moraju biti podvrgnuti godišnjem psihijatrijskom izveštaju i u slučaju da nisu podesni za taj posao, moraju dopustiti svojoj deci da imaju druge staratelje.

Alberto Martini je tipičan primer advokata-lešinara. Protivnićke strane ga se boje, a mediji ga obožavaju. I danju i noću zaokupljen je najkomplikovanijim slučajevima, inkasira milionske honorare i ležerno zanemaruje sve članove porodice osim samog sebe. Ima fizionomiju samodopadljivog ćoveka i ne ćini ništa da bi to sakrio iza onih negovanih brkova koje nosi otkad znam za sebe. Ironićan

je, ali ne i samoironičan, elokventan je, ali samo kada su u pitanju pravne činjenice. Zaljubljenik je u golf i u tek svršene sekretarice. Hiperaktivan po pitanju posla i bezosećajan u slobodno vreme, advokat Martini je adekvatna zamena odsutnog oca. Muška figura koju nikako ne treba uzimati za primer i *passepourtout*¹ za najmanje deset godina psihoanalize.

Moja majka je *mix* blagonaklonih ustupaka prirode: 42 godine priznaje, 49 u dokumentima koje pokazuje samo u prisustvu advokata (bojim se da je to bio jedan od osnovnih razloga za brak sa mojim ocem). Oči plave, smeđa kosa transformisana u prirodno plavu, zubi izbeljeni hemijskim supstancama i crte lica ispeglane kremama protiv bora. Nekoliko botoksa za pokušaj zaustavljanja vremena, ali uskoro će stići krštenje liftingom da sankcioniše curenje peščanog sata. Veličina koju nosi je 42, oscilira između 40 i 44, u zavisnosti od menija naše kućne pomoćnice Hulijete i od vanbračnih avantura. Zaljubljenica je u galicizme, tretmane lepote i u muškarce ispod 35. Egzistencijalistički princip joj je mondenski život, kuća kao da joj ne pripada i služi joj za otvaranje raznih manifestacija jer je to ambijent u kome se najbolje oseća; samo u javnosti joj dobro uspeva da se pretvori u osetljivu majku. Bezosećajna je koliko i suprug, i opsednuta je svim onim što je praktično i što može koristiti njenom imidžu. Poslednjih meseci, da bi napravila ravnotežu seksualnoj vezi advokata sa sekretaricom, posećivala je psihologa frojdovca, kome je i samom potreban terapeut.

Moja sestra zove se Sofija. Ona klasifikuje ljude na osnovu knjiga koje čitaju. Evo dakle ličnosti naših roditelja viđenih kroz lektiru. Štivo našeg oca: *Gazzetta dello sport*, kazneni zakonik i pravni akti tokom godine. Skot Turou² na odmoru i *Dilan Dog* krišom, između dva predmeta. Lektira naše majke: *Vog*, *Vog kuća*, *Vog koža*, *Vog nakit* i *Vog mlada* – oduvek mašta o tome da organizuje Sofijino venčanje.

Nadam se da sam navela sve jer je Sofija i veoma sitničava, ali samo kada je reč o nečemu što nju interesuje. Zavisna je od incipita, gaji antipatiju prema menstruacijama koje dugo traju i neobjašnjivo divljenje prema tačkama i zarezima: nikada ih ne koristi.

Asocijalna je osoba sa manijakalno-depresivnim ponašanjem: u pet po podne svakog dana penje se stepenicama naše kuće i zatvara se u prostoriju sa

¹ Ključ koji otvara sva vrata. (Prim. prev.)

² Američki pravnik i pisac. Pisao je popularne romane-trilere, sa pravičkom tematikom, po kojim je snimljeno više filmova. (Prim. prev.)

knjigama. Pri površnoj analizi moglo bi se reći da joj se sviđa ambijent: hartija, drvo, stakleni zid koji gleda na vrt i udobne plave fotelje. Ali ja znam da se oseća sigurno samo tamo. Police se iza nje protežu do plafona, knjige su jedine koje joj štite leđa.

Jedanput sam stavila kamericu između istorijskih biografija i eseja iz ekonomije (literature koju ona nikada ne pipa). Posmatrala sam je kako uzima jedan primerak, počinje da čita glasno, a zatim prekida: moja sestra se previše sluša, ona nije poput mene, još nije otkrila da čak i tišina ima tekst i da je njena priča veličanstvenija od svih nepročitanih knjiga.

Pije samo čaj, kafa je previše crna da bi je odvrtila od njenih problema u odnosima sa muškarcima. Obično napravi štetu: stavi šolju na plavi pliš, napravi fleku i ne skine je. A zatim, podvlači čitave pasuse olovkama u boji, a da nikada ne povuče pravu liniju. Ima jedinu opsesiju: reči. Ne svoje, reči glavnih junaka čije bi telefone volela da ima u imeniku i sa kojima zamišlja duge razgovore; ali srećom još nije pokazala disocijativno ponašanje.

Ne dopada joj se ubičajena laka literatura, ali ako joj je ja preporučim, spremna je da promeni mišljenje. Ne dopadaju joj se poglavlja koja se završavaju sa „i probudi se“, predvidivi završeci, obavezne smrti i sve ono što se može naći u *Tri metra iznad neba*.

Izjavila je da nikada nije ostavila nijednu knjigu nepročitanu, ali kada joj neka dosadi, pretvara se da ne može da je nađe. Čudna je u najtežem značenju te reči, ali znam da i ona to isto misli o meni. Ima dvadeset četiri godine, a nezrelja je od mene koja još nemam ni šesnaest. Definiše sebe kao planinsko jezero, histeričnog skakavca, zrno kafe: hermetično i aromatično. Ali ja smatram da je neka vrsta sinteze onih heroina iz američkih romana s kraja osamdesetih godina: nepodnošljivo lepih, inteligentnih i sa dubokom i opasnom nesigurnošću. Iako, u stvarnosti, te romane nikada nisam čitala.

Molim te da me ne uznemiravaš svojim stilističkim komentarima i ako baš želiš da se igraš male književne kritičarke, piši mi. Od danas sam uspostavila životni ciklus sa redovnim obrocima koje mi Hulijeta bez protesta ostavlja pred vratima, uprkos njenom zaštitničkom i dosadnom instinktu druge mame.

Ovih dana sam te videla zaokupljenu ko zna kakvim dilemama ili su to možda samo tvoje literarne beskorisnosti koje su ti naborale čelo. Pazi, mama bi

FRANČESKA LANČINI

mogla iznenada da ti zakaže jednu botoks seansu. Da ti nisam sestra, mogla bih upravo da pomislim da prolaziš kroz jednu od onih faza introspekcije, brige o sebi ili kako je danas zovu: autoanaliza. Ali znam da samo čekaš sledeću večeru sa svojim pseudodečkom koga ćeš izmasakrirati opravdanjima obmanjujući sebe da je on pravi čovek za tebe.

Sa vrata moje sobe sklonila sam natpis „Poželjno je najaviti se“ jer će biti zamjenjen spiskom razloga koji su me naveli da se povučem iz prizora porodičnog života. Ako želiš da iskoristiš ovaj trenutak da dođeš do mene, možeš slobodno to da učiniš.

Gde si?

Đin

Dva

U svojoj sam sobi. Oblačim farmerke i ljubičastu rolku. Četkam krajeve kose i skupljam ih u konjski rep. Rumenim obraze i uvi-
jam trepavice: to su jedina dva gesta koja činim kao ustupak lepo-
ti. Gledam se poslednji put u ogledalo i smešim se; jer ljudi još ve-
ruju da je u tome sav šarm.

Zovem taksi, oblačim vuneni kaput i silazim na ulicu u trenut-
ku kada taksi stiže. Prestala je da pada kiša, a ja da zračim samo-
uverenošću. Vožnja je kratka i iritirajuća, taksista dobuje prstima
po menjaču sledeći neki imaginarni ritam, radio je ugašen. S vre-
mena na vreme imam utisak da me špijunira preko tog prokletog
retrovizora. Očekujem neko od uobičajenih pitanja iz lifta ili če-
kaonice. Pri svakoj beskorisnoj konverzaciji, hladnoća postaje još
ledenija. Tišina. Auto usporava. Plaćam i izlazim, kapija je poluo-
tvorena i dok je lagano zatvaram sa usporenim mehanizmom, kroz
noge mi prođe mačka sa prugama boje meda, pogleda me i izađe.

„Advokate Martini, u svetlosti sudskog procesa kako se oseća
vaš branjenik?“

„Izmučen je zatvorskim režimom izolacije kome je podvrgnut,
međutim, dao je spontano, svojom voljom, izjave koje je sud pri-
mio sa blagonaklonošću. Kroz nekoliko dana predaćemo žalbu na
presudu prvostepenog suda, ostavite pitanja za moj govor na su-
du. Sada me izvinite...“ i TV se gasi na slici firmiranog odela „pi-
ombo“ moga oca koji ulazi u automobil sa zatamnjenim staklima
i nestaje vozeći žutom trakom.